

PL

PL

Error! Unknown document property name. PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruxelles, le 16.12.2010
COM(2010) 744 final

Załącznik 1

Załącznik 1

**do komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu
Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „W kierunku interoperacyjności
europejskich usług użyteczności publicznej”**

**Europejska Strategia Interoperacyjności
(EIS)
dla
europejskich usług użyteczności
publicznej**

WPROWADZENIE I KONTEKST

1. Niniejszy dokument zawiera przegląd europejskiej strategii interoperacyjności (EIS)¹, opracowanej przez Dyрекcję Generalną ds. Informatyki Komisji Europejskiej. Celem EIS jest zapewnienie wytycznych i wyznaczenie priorytetów w odniesieniu do działań koniecznych do uzyskania poprawy współdziałania, wymiany i współpracy pomiędzy europejskimi administracjami publicznymi – w kontekście transgranicznym i międzysektorowym – w procesie wdrażania europejskich usług użyteczności publicznej². Strategię przygotowano w ramach programu IDABC³, a ostateczny kształt nadano jej po zakończeniu konsultacji publicznych w ramach programu ISA⁴, który tę strategię obejmuje.
2. Celem niniejszego dokumentu jest:
 - prezentacja krótkiego przeglądu podejścia i metod stosowanych w procesie przygotowania EIS mających na celu uwzględnienie priorytetów wyznaczonych przez państwa członkowskie;
 - przedstawienie zaleceń opracowanych na podstawie dwóch sprawozdań sporządzonych w trakcie przygotowywania EIS:
 - a. sprawozdania końcowego dotyczącego pierwszego etapu, ogłoszonego w maju 2009 r. i przedstawionego na posiedzeniu konsultantów krajowych ds. informatyzacji z państw członkowskich w dniu 26 czerwca 2009 r., w którym to sprawozdaniu przedstawiono wnioski zamykające pierwszy etap, a są nimi: wizja wspólna, sformułowanie problemów, główne obszary tematyczne, priorytety i cele w zakresie interoperacyjności oraz ewentualny sposób opracowania scenariuszy na drugim etapie omawianego projektu;
 - b. sprawozdania końcowego dotyczącego drugiego etapu, ogłoszonego w maju 2010 r., w którym skupiono uwagę na samej EIS i zaprezentowano różne poziomy EIS (poziom globalny, poziom klastru i poziom obszaru tematycznego) wraz z zestawem działań wynikających z oceny scenariuszy, co łącznie tworzy podstawę przyszłej strategii;
 - przedstawienie kompleksowego podejścia strategicznego w zakresie EIS proponowanego przez Komisję i uzgodnionego przez konsultantów krajowych ds. informatyzacji z państw członkowskich.
3. Interoperacyjność w działaniach administracji publicznej ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia integracji europejskiej i odnosi się do głównych celów Unii Europejskiej. Państwa członkowskie i użytkownicy końcowi mają duży interes w tym, by usunięto bariery, które utrudniają swobodne świadczenie usług użyteczności publicznej w kontekście transgranicznym i międzysektorowym. O ile użytkownicy końcowi są końcowymi odbiorcami tych usług, o tyle podstawowymi partnerami w ramach EIS są europejskie administracje publiczne. Dlatego wzmożona współpraca między tymi kluczowymi podmiotami oraz większe zaangażowanie z ich strony ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju EIS.

¹ W kontekście świadczenia europejskich usług użyteczności publicznej interoperacyjność oznacza możliwość współdziałania różnych odrębnych organizacji na rzecz osiągnięcia uzgodnionych i korzystnych dla wszystkich stron celów, przy jednoczesnym dzieleniu się informacjami i wiedzą pomiędzy tymi organizacjami poprzez wspierane przez nie procesy biznesowe, za pomocą wymiany danych za pośrednictwem odpowiednich systemów TIK.

² Europejskie usługi użyteczności publicznej to „transgraniczne sektorowe usługi użyteczności publicznej świadczone przez administracje publiczne, między samymi administracjami, albo na rzecz europejskich przedsiębiorstw i obywateli”.

³ Interoperatywne świadczenie ogólnoeuropejskich usług eGovernment dla administracji publicznej, przedsiębiorstw i obywateli – program przyjęty przez Parlament Europejski i Radę w dniu 21 kwietnia 2004 r.

⁴ Rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych, program przyjęty przez Parlament Europejski i Radę w dniu 16 września 2009 r.

4. Zagadnienia interoperacyjności mają nie tylko związek z technologią, ale także dotyczą szerokiego wachlarza aspektów, takich jak: brak transgranicznej i międzysektorowej podstawy prawnej dla interoperacyjności, niewystarczająca świadomość i wola polityczna, czy też brak porozumienia w sprawie niezbędnych struktur zarządzania.
5. Bez kompleksowego podejścia do kwestii interoperacyjności istnieje ryzyko, że państwa członkowskie mogą wybierać rozwiązania wzajemnie się wykluczające, oraz że zamiast zwiększać efektywność i oszczędności, tworzyć będą jedynie nowe bariery utrudniające świadczenie europejskich usług użyteczności publicznej na rynku wewnętrznym.
6. Aby sprostać tym wyzwaniom, w czerwcu 2008 r., podczas swojego drugiego corocznego posiedzenia konsultanci krajowi ds. informatyzacji z państw członkowskich oraz przedstawiciele Komisji Europejskiej uzgodnili, że w ramach programu IDABC opracowana zostanie europejska strategia interoperacyjności, aby uwzględnić konieczność zwiększenia interoperacyjności w dziedzinie europejskich usług użyteczności publicznej.
7. Z chwilą jej przyjęcia EIS stanie się kluczowym czynnikiem z punktu widzenia nowego unijnego programu ISA na lata 2010-2015 i ewentualnie innych inicjatyw UE. EIS będzie miała także wpływ na podejmowane przez państwa członkowskie działania związane z interoperacyjnością.
8. W sprawozdaniu końcowym dotyczącym pierwszego etapu (zob. punkt 2) zapisano sformułowanie dotyczące wizji zatwierdzone przez konsultantów krajowych ds. informatyzacji z państw członkowskich. Brzmi ono, jak następuje:

„W 2015 r. interoperacyjność w znaczący sposób korzystnie wpływa na świadczenie europejskich usług użyteczności publicznej poprzez:

- odpowiednią organizację i właściwe procedury w zakresie zarządzania, zgodne z polityką i celami Unii Europejskiej;
 - wymianę wiarygodnych informacji, która stała się możliwa dzięki wspólnie uzgodnionym, spójnym i skoordynowanym inicjatywom w zakresie interoperacyjności, obejmującym zakończenie prac nad otoczeniem prawnym, opracowanie ram interoperacyjności oraz zawarcie porozumień w sprawie norm i zasad dotyczących interoperacyjności”.
9. Po trzecim posiedzeniu konsultantów krajowych ds. informatyzacji z państw członkowskich w czerwcu 2009 r. wizja ta została przekształcona w szereg celów dla dziewięciu głównych obszarów tematycznych. Zgodnie z wnioskiem Komisji, z dziewięciu obszarów tematycznych postanowiono utworzyć trzy różne klastry: *Wymiana wiarygodnych informacji*, *Architektura interoperacyjności* i *Ocena skutków nowego ustawodawstwa UE z punktu widzenia zastosowań TIK*; oraz dwa środki dodatkowe: *Podnoszenie poziomu wiedzy na temat interoperacyjności* i *Wymiana najlepszych praktyk*.
 10. W sprawozdaniu końcowym dotyczącym drugiego etapu (zob. punkt 2) – w odniesieniu do każdego klastra i środka dodatkowego – zaproponowano plan działania w postaci zestawu scenariuszy lub konkretnych działań.
 11. Aby ukierunkować działania dotyczące klastrów i środków dodatkowych, Komisja przedstawiła podsumowanie, w którym skoncentrowała się na głównych kierunkach strategicznych. Na podstawie tego podsumowania Komisja proponowała kompleksowe podejście strategiczne w zakresie EIS, w którym uwzględniono konkretne wskazówki strategiczne zarówno na poziomie klastra, jak i na poziomie środków dodatkowych.
 12. Komisja proponowała, aby połączyć podejście odgórne z podejściem oddolnym, w celu uzyskania twórczej wymiany doświadczeń poprzez testowanie i ciągłe doskonalenie istniejących ram i wytycznych pod kątem konkretnych potrzeb, a także poprzez stworzenie dodatkowych usług i narzędzi na podstawie jasno określonych potrzeb.

13. W listopadzie 2009 r., podczas swojego czwartego posiedzenia, konsultanci krajowi ds. informatyzacji z państw członkowskich zaaprobowali podejście i metodę zastosowaną na drugim etapie projektu EIS oraz zaaprobowali propozycję Komisji.
14. Propozycja Komisji oraz wnioski wynikające z czwartego posiedzenia konsultantów krajowych ds. informatyzacji stanowią kompleksowe podejście strategiczne, na którym oparty będzie program prac na najbliższe lata opracowany na potrzeby projektu ISA, oraz ewentualnie na potrzeby innych inicjatyw UE.

KOMPLEKSOWE STRATEGICZNE PODEJŚCIE W ZAKRESIE EIS

Aby wspierać działania na rzecz interoperacyjności w Europie, Komisja proponuje połączyć dwa podejścia w ramach wyżej wymienionych trzech klastrów i dwóch środków dodatkowych:

14.1. **Podejście odgórne (czyli globalne):**

- Uwzględnienie politycznego kontekstu i jego zmian: strategia UE 2020 i europejska agenda cyfrowa;
- Opracowanie różnych ram, takich jak EIS, Europejskie Ramy Interoperacyjności (EIF), wytyczne dotyczące architektury oraz inne metody i wytyczne;
- Ocena skutków proponowanego nowego ustawodawstwa UE z punktu widzenia zastosowań TIK.

14.2. **Podejście oddolne (czyli sektorowe):**

- Praca – w ramach projektów sektorowych – nad poszczególnymi tematami (np. semantyka, wiarygodność i prywatność, architektura) zapewniająca możliwość sprostania rzeczywistym wyzwaniom związanym z interoperacyjnością. Podejście to pozwoli na sprawdzenie obecnych ram i wytycznych pod kątem konkretnych potrzeb, a ponadto stanowi gwarancję, że nowe usługi i narzędzia będą opracowywane w oparciu o jasno określone potrzeby;
- Przy opracowywaniu nowych usług i narzędzi w konkretnym sektorze należy mieć na uwadze możliwość ponownego wykorzystywania tego rodzaju rozwiązań w innych sektorach.

Po zastosowaniu wymienionych połączonych sposobów podejścia w odniesieniu do celów mieszczących się w danym klastrze, Komisja proponuje skoncentrowanie się na następujących działaniach:

14.3. **Klaster „Wymiana wiarygodnych informacji”:**

- praca w ramach ograniczonej liczby politycznie istotnych i konkretnych projektów sektorowych na szczeblu UE i na szczeblu państw członkowskich;
- dalsze wspieranie – na szczeblu UE – działań na rzecz interoperacyjności elementów podstawowych, takich jak e-tożsamość, podpis elektroniczny itp.;
- dalsze stosowanie podejścia stosowanego w przypadku inicjatywy SEMIC i związanej z nią metodologii;
- działanie na rzecz otwarcia rejestrów podstawowych, z zastosowaniem najlepszych praktyk w tej dziedzinie i z uwzględnieniem ewentualnych zagrożeń i możliwości, jak również różnych potrzeb głównych zainteresowanych podmiotów i ich oczekiwań;
- działanie na rzecz ustanowienia zintegrowanego katalogu usług oferowanych przez administracje publiczne w UE.

W ramach tego klajstru określono pewne wyzwania:

Po pierwsze, jak w te działania włączyć przemysł, organizacje normalizacyjne i inne zainteresowane podmioty?

Po drugie, przed podjęciem jakichkolwiek inicjatyw mających na celu opracowanie katalogu usług, Komisja proponuje ocenić gotowość państw członkowskich do uczestnictwa oraz określić zakres, w jakim tego rodzaju katalog będzie działać na rzecz zwiększenia interoperacyjności między państwami członkowskimi. Ponadto należy zidentyfikować i przeanalizować obecnie stosowane najlepsze praktyki w tej dziedzinie.

14.4. **Klaster „Architektura interoperacyjności”:**

- opracowanie wspólnej wizji architektury interoperacyjności poprzez zdefiniowanie w pierwszej kolejności jej zakresu oraz zapotrzebowania na wspólne usługi infrastrukturalne i wspólne normy w zakresie interfejsów;
- dostarczenie wskazówek na temat tych elementów architektury, które są przedmiotem wspólnego zainteresowania państw członkowskich;
- zapewnienie systematycznego ponownego wykorzystywania podstawowych części składowych tej architektury przez Komisję przy opracowywaniu usług, z których mają korzystać państwa członkowskie. W tym przypadku obecne elementy infrastruktury usług (EIS)⁵ wraz z aplikacjami ogólnymi (IMI⁶, systemy wczesnego ostrzegania, zarządzanie dotacjami itp.) mogą być ponownie wykorzystywane i racjonalizowane. Ponadto przy współudziale UE i państw członkowskich można utworzyć katalog podstawowych części składowych dostępnych do ponownego wykorzystania przez państwa członkowskie i Komisję.

14.5. **Klaster „Ocena skutków nowego ustawodawstwa UE z punktu widzenia zastosowań TIK”:**

- opracowanie wytycznych i metodologii na szczeblu Komisji i państw członkowskich;
- sprawdzenie przydatności tych wytycznych poprzez zastosowanie ich w konkretnych przypadkach, z udziałem decydentów oraz ekspertów w dziedzinie prawa i TIK;
- zapewnienie ciągłego doskonalenia wytycznych i metod na podstawie wniosków wynikających z doświadczeń;
- zapewnienie powszechnego stosowania praktyki oceny skutków stosowania TIK, które powinno prowadzić do bardziej usystematyzowanego podejścia w przypadku każdego pojawienia się zmian w przepisach (np. zmiany lub uzupełnienia do przepisów odnoszących się do TIK).

14.6. **Środek dodatkowy „Podnoszenie poziomu wiedzy na temat interoperacyjności”:**

- opracowanie kompleksowego podejścia w zakresie komunikacji;
- zorganizowanie kampanii informacyjnych, początkowo dla decydentów, a następnie stopniowe schodzenie na poziom bardziej operacyjny i techniczny;
- opracowanie narzędzia/modelu samooceny przeznaczonego dla administracji publicznych, aby mogły one oceniać osiągnięty przez siebie poziom zaawansowania w zakresie interoperacyjności.

14.7. **Środek wspierający „Wymiana najlepszych praktyk”:**

- działanie na rzecz konwergencji obecnych platform współpracy UE i zapewnienie stabilności wykorzystywanych platform;
- utrzymywanie – w stosownych przypadkach – obecnych społeczności na szczeblu UE w celu wymiany najlepszych praktyk i ponownego wykorzystywania wspólnych rozwiązań;
- wspieranie tworzenia potencjalnych nowych społeczności wyłaniających się z innych działań w zakresie interoperacyjności.

W przypadku tego środka dodatkowego jedno ze wskazanych wyzwań brzmi: jak współpracować z podobnymi inicjatywami podejmowanymi w innych miejscach?

⁵ Europejskie usługi infrastrukturalne w zakresie interoperacyjności.

⁶ System wymiany informacji na rynku wewnętrznym.

14.8. Dotychczas stwierdzone potencjalne zagrożenia i szanse:

- gdy w odniesieniu do interoperacyjności stosuje się podejście zorientowane na projekt, niezbędne jest poparcie, zaangażowanie i uczestnictwo ze strony zainteresowanych podmiotów. Aby z powodzeniem realizować EIS, eksperci branżowi oraz eksperci z zakresu interoperacyjności muszą ze sobą współpracować, zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu państw członkowskich;
- nawiązywanie owocnej współpracy z przemysłem i innymi zainteresowanymi podmiotami;
- wpływ technologii przełomowych (np. tzw. chmur obliczeniowych itp.) na EIS oraz na jej wdrażanie.

KOLEJNE KROKI

15. Kolejnym wyzwaniem jest przekształcenie EIS w pakiet konkretnych projektów i wyników. Projekty te najczęściej będą stanowić program prac ISA.
16. Podczas tworzenia programu prac ISA zostaną zdefiniowane poszczególne działania i rozpocznie się wdrażanie EIS. Zostaną wskazani kierownicy projektów oraz opracowane będą zadania w ramach poszczególnych działań, aby uzyskać znaczące postępy w realizacji celów określonych dla każdego klastra.
17. Odpowiednie monitorowanie projektu i stosowna sprawozdawczość stanowić będą istotne wsparcie dla procesu wdrażania inicjatyw w dziedzinie interoperacyjności, co pociąga za sobą konieczność ustalenia odpowiednich mierników w odniesieniu do każdego działania, np. kluczowych wskaźników wyników (KPI). Monitorowanie i sprawozdawczość pozwolą na śledzenie efektywności pod kątem celów i działań, które należy ocenić i co do których należy stwierdzić, czy idą w dobrym kierunku i czy umożliwiają realizację postawionych zadań.
18. Kompleksowe ramy zarządzania portfelem projektów będą wykorzystywane do wypracowania wspólnego stanowiska i przedstawienia planu działania w odniesieniu do każdego prowadzonego lub planowanego działania. Zarządzanie portfelem zapewni wielowymiarowy obraz portfela projektów w celu oceny każdego działania w świetle EIS oraz wyraźnie pokaże, które działania przynoszą wartość dodaną z punktu widzenia interoperacyjności. Mając ogólny obraz można będzie rozważyć koszt względny związany z każdym działaniem w kontekście możliwości tworzenia wartości w ramach danego działania. Na przykład niektóre działania mogą charakteryzować się wysoką potencjalną wartością, lecz zarazem wiązać się z niewspółmiernie wysokim ryzykiem. Inne mogą zostać ponownie zdefiniowane w celu zmiany profilu ryzyka.
19. Odpowiednie zarządzanie portfelem zapewni możliwość znajdowania nieodzownych rozwiązań kompromisowych w przypadku, gdy z jednej strony istnieją ściśle określone zasoby, zagrożenia, zakresy prac oraz terminy, a z drugiej – oczekiwane efekty działania, ponieważ otoczenie podlega zmianom (obejmującym również priorytety polityczne i priorytety innych podmiotów, znajdujące odzwierciedlenie w uaktualnionych celach strategii). Innym kluczowym działaniem związanym ze strategicznym zarządzaniem projektem będzie komunikacja z zainteresowanymi podmiotami na temat portfela projektów.

